

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ЛІНГВОКОМП'ЮТЕРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 14

Вінниця ДонНУ імені Василя Стуса 2021

УДК 004:81'32+33

Рекомендовано до друку Вченою радою Донецького національного університету
імені Василя Стуса (протокол №13 від 26 березня 2021 р.)

Лінгвокомп'ютерні дослідження: зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т ім. Василя
Стуса; гол. ред. А. Загнітко. Вінниця: ДонНУ ім. Василя Стуса, 2021. Вип. 14. 136 с.

ISBN 978-966-639-457-9

ISSN 2307-0544

Свідоцтво про держреєстрацію KB 22548-12448ПР

Редакційна рада: Городенська Катерина, д.філол.н., проф. (Україна); Соколова Світлана, д.філол.н., старший науковий співробітник (Україна); Конюшкевич Марія, д.філол.н., проф. (Білорусь); Бацевич Флорій, д.філол.н., проф. (Україна); Сарновський Міхал, д.філол.н., проф. (Польща); Йожвікевич Пшемислав, д.філол.н., проф. (Польща); Архангельська Алла, д.філол.н., проф. (Чехія); Ляхур Чеслав, д.філол.н., проф. (Польща); Бранднер Алеш, д.філол.н., проф. (Чехія); Іванович Мілена, д.філол.н., проф. (Сербія); Попович Людмила, д.філол.н., проф. (Сербія).

Редакційна колегія: Біскуб Ірина, д.філол.н., проф. (Волинський національний університет імені Лесі Українки (м. Луцьк, Україна)); Гарбера Ірина, к.філол.н. (Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна); відповідальний секретар); Данилюк Ілля, к.філол.н., доц. (Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна); веб-редактор); Загнітко Анатолій, д.філол.н., проф., чл.-кор. НАН України (Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна); головний редактор); Кондратенко Наталія, д.філол.н., проф. (Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (м. Одеса, Україна)); Космеда Тетяна, д.філол.н., проф. (Університет імені Адама Міцкевича (м. Познань, Польща)); Кочан Ірина, д.філол.н., проф. (Львівський національний університет імені Івана Франка (м. Львів, Україна)); Кравченко Елла, д.філол.н., доц. (Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна)); Краснобаєва-Чорна Жанна, д.філол.н., проф. (Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна); заступник головного редактора); Ситар Ганна, д.філол.н., доц. (Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна)); Скаб Марія, д.філол.н., проф. (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна)).

Рецензенти:

Карпенко Олена д.філол.н., проф. (Одеський національний університет імені І.І. Мечникова).

Левченко Олена д.філол.н., проф. (Національний університет «Львівська політехніка»).

Розглянуто фундаментальні проблеми теоретичної та прикладної лінгвістики, простежено актуальні напрями автоматичного опрацювання мовної інформації, традиційного та машинного перекладу, схарактеризовано особливості створення та використання лінгвістичних баз даних, з'ясовано специфіку й тенденції сучасної лексикографії та дистанційної освіти.

Для мовознавців, лінгвістів-програмістів, викладачів вищої школи, аспірантів, студентів, учителів.

Електронна версія збірника доступна на Донецькому лінгвістичному порталі за адресою: nova.dn.ua, на порталі ДонНУ ім. Василя Стуса за адресою: donnu.edu.ua, а також на сайті ОП *Прикладна лінгвістика* ДонНУ ім. Василя Стуса за адресою: pldonnu.pp.ua.

Засновник: Донецький національний університет імені Василя Стуса МОН України.

Адреса видавця і редакційної ради та редакційної колегії: 21007, м. Вінниця, вул. академіка Янгеля, 4, ауд. 320.

© Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2021

© Автори статей, 2021

ЗМІСТ

Загнітко Анатолій, Краснобаєва-Чорна Жанна	ПЕРЕДМОВА	6
--	-----------	---

РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Загнітко Анатолій	ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА: ВЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВТРА	8
Краснобаєва-Чорна Жанна, Ситар Ганна	ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА APPLIED LINGUISTICS» (СО 'БАКАЛАВР' І СО 'МАГІСТР'): ДОСВІД МОНІТОРИНГУ	17

РОЗДІЛ II ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІЙНОЇ СЕМАНТИКИ ЛЕКСИЧНИХ І ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Адамусік Каріна	ЕЛЕКТРОННИЙ СЛОВНИК ТЕРМІНІВ КОНСТРУКЦІЙНОЇ ГРАМАТИКИ: ДОСВІД СТВОРЕННЯ НА POLYDİC	25
Бевз Юлія	ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З КОМПОНЕНТОМ <i>ЯНГОЛ</i> / англ. <i>ANGEL</i> В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНО- МОВНИХ КАРТИНАХ СВІТУ	29
Harbera Iryna	DEFINITION OF LINGUISTIC CONFLICTOLOGY AND ITS IMPLEMENTATION	34
Грицай Андрій	ОСОБЛИВОСТІ МЕТАФОРИКИ У ПОЕЗІЇ: ВАСИЛЬ СТУС ТА ЗАЗА ПАУАЛІШВІЛІ	37
Дяченко Владислава Коваль Катерина	СИНОНІМАЙЗЕРИ: ОСОБЛИВОСТІ НАПОВНЕННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ МАТЕРІАЛИ ДО ЛІНГВІСТИЧНОЇ БАЗИ ДАНИХ «ВЕСІЛЬНА ФРАЗЕОЛОГІЯ»: <i>ВУЗОЛ</i> / англ. <i>KNOT</i>	40
Krasnobaieva- Chorna Zhanna	PHRASEOLOGICAL REPRESENTATION OF THE LINGUISTIC WORLD'S IMAGE:	43

**PHRASEOLOGICAL REPRESENTATION OF
THE LINGUISTIC WORLD'S IMAGE:
THE POSSIBILITIES OF AN INTERDISCIPLINARY APPROACH**

The article presents promising directions of modern phraseology with the actualization of theoretical and applied aspects of interdisciplinarity (axiology, cognitive linguistics, media linguistics, cultural linguistics, linguopersonology, psychology, applied linguistics, suggestive linguistics, ethnography). It has been established that the results of an interdisciplinary approach to the description of phraseological units allow to illuminate in a new way the role of phraseological units in the language as signs-microtexts and to supplement the knowledge about the role of phraseological units as cultural signs.

Key words: phraseology, interdisciplinarity, phraseological unit.

0. Today, in domestic and foreign linguistics, the sign of the interdisciplinarity of modern phraseology is important [4; 6]. Relevance of this approach «is determined by the importance of the comprehensive understanding of the aspects and problems of modern phraseology, the need to popularize new developments of adequate methodology and methods for analyzing phraseological units, which will increase the theoretical significance and applied value of phraseological studies within the framework of linguistic researches» [7: 5].

Purpose of the article: to present promising directions of modern phraseology with the actualization of theoretical and applied aspects of interdisciplinarity.

The interdisciplinary approach to the description of phraseological units predetermined the use of data from many areas of knowledge: axiology, cognitive linguistics, media linguistics, cultural linguistics, linguopersonology, psychology, applied linguistics, suggestive linguistics, ethnography, etc. Domestic scientists cover various aspects.

1. Reconstruction of fragments of the linguistic picture of the world (conceptual, value, emotive) by means of phraseological units based on the achievements of axiology, psychology, linguopersonology [2; 6].

In this direction, in our opinion, the following research tasks are relevant: 1) to determine the role of the semantic ranges of evaluation of phraseological units in the representation of the linguistic world's image; 2) to describe the levels of value in phraseology as a structured unit of the linguistic world's image; 3) to present the algorithm for modeling of the psychological and physiological pattern of emotion at the phraseological level of the linguistic world's image.

The object of the research is phraseological level of the linguistic world's image. The subject of the research are phraseological units with evaluative

semantics. The main research methods are the methods of component analysis of the phraseological units and the parametric analysis of the semantic structure of the phraseological unit. The illustrative base is composed of phraseological units with evaluative semantics, selected by the method of continuous sampling from the academic dictionary of phraseological units of the English, German and Ukrainian.

2. Evaluative, figuratively motivating, emotive perspectives of interlingual comparison of phraseological units based on the achievements of cognitive linguistics and cultural linguistics, ethnography [8; 9].

O. Zhurkova defines the following research tasks: 1) to determine the role of image creation, symbolization and stereotyping thinking in the motivation of connotative meaning of phraseological units; 2) to emphasise cross-language correlation in the units under analysis; 3) to describe the national specificity and the impact on the understanding of language model of the world in the English and Ukrainian ethnicities.

The object of the research is the connotative meaning of phraseological units in the English and Ukrainian languages. The subject of the research is cognitive mechanisms of motivation of connotative meaning in English and Ukrainian phraseological units. The main research methods are the descriptive and analytical method, which uses the techniques of external and internal interpretation; the structural method, implemented in the methodology of definition and component analysis; the elements of etymological method and the comparative method. The illustrative base consists of English and Ukrainian phraseological units, selected by the method of continuous sampling from the academic phraseological semilingual and multilingual dictionaries.

3. Specificity of the functioning of phraseological units in the titles of journalistic texts based on the achievements of suggestive linguistics and media linguistics [3].

I. Lakomska believes it is necessary to solve the following research problems: 1) to describe the suggestive potential of newspaper phraseological units used in headlines; 2) to identify specific suggestive effects of headline phrasemes, considering the current provisions of neuro-linguistic programming (NLP) and suggestive linguistics.

The object of the research is phraseological units in the Ukrainian press. The subject of the research is the influential specificity of phraseological units as active suggestogens in newspaper headlines of the Ukrainian press. The main research methods are general and special research methods. Among the general methods of research, we rely on descriptive and observation methods, the methods of analysis and inductive generalization of the actual material, which in general made it possible to systematize and objectively classify the actual material. We also use the quantitative analysis to determine the dynamics of the phraseological units usage in newspaper headlines. The leading special research method is the method of component analysis, which helped to identify the features of the semantic

structure of headline phraseological units. We also use analytical methods of neuro-linguistic programming (Milton's model identification, predicate characteristics), which made it possible to identify and explain the suggestive mechanisms of headline phraseological units. The source base of the research was the headlines of such Ukrainian-language newspapers and electronic editions.

4. Principles of phraseographic description of dialect phraseology based on the achievements of applied linguistics, in particular on the development of linguistic databases [1; 5].

I. Harbera sets the following tasks: 1) to describe the qualification features and classification parameters of the database; 2) to carry out a step-by-step algorithm of the infological stage of designing the linguistic database «The concept *human* in the phraseology of Eastern Steppe Ukrainian dialects» with mandatory parameterization of phraseology (by ideographic, axiological, structural classifications); 3) to work out the datological stage of designing the corresponding linguistic database.

The object of the research is the concept *human* in the phraseology of Eastern Steppe Ukrainian dialects. The subject of the research are stages of the linguistic database design for «The concept *human* in the phraseology of Eastern Steppe Ukrainian dialects». The main research methods are the methods of the component analysis of the areal phraseological units, the parametric analysis of the semantic structure of the areal phraseological unit, a modeling of a linguistic database. The illustrative base is composed of phraseological units, collected by expedition in Novotroitske village, Olhinka village, Volnovakha district, Donetsk region, in their numerous contextual manifestations and realizations.

5. Conclusion. The results presented in the named works allow to illuminate in a new way the role of phraseological units in the language as signs-microtexts and to supplement the knowledge about the role of phraseological units as cultural signs.

Bibliography

1. Гарбера І.В. Мовноареальне поле концепту ЛЮДИНА: фразеологічний рівень і лінгвокомп'ютерне моделювання. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 172 с. **2. Краснобаєва-Чорна Ж.В.** Вторинна знакова система ціннісної картини світу у фраземіці. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. 172 с. **3. Лакомська І.В.** Специфіка використання фразем у медійних заголовках: психолінгвістичний аспект. *Діалог: media-студії*. 2019. №25. С. 99–115. **4. Славянская фразеология и паремнология: традиционные и новаторские решения проблем : К 80-летию со дня рождения профессора В.М. Мокиенко / редкол. Е. В. Нечипорчик (отв. ред.). Гомель : ГГУ им. Ф. Скорины, 2020. 264 с.** **5. Harbera I.** Phraseme-ideographic model of concept «Man» in the Ukrainian eastern-steppe dialects as the basis of linguistic database. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Перекладознавство та міжкультурна комунікація»*. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2017. №3. С. 120–124. **6. Kosmeda T., Zahnitko A., Krasnobaieva-Chorna Zh.** Delineation of Linguopersonology and Linguoaxiology. Poznan : Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. 2019. 254 с.

7. Krasnobaieva-Chorna Zh., Harbera I., Zhurkova O., Lakomska I. Phraseology in Interdisciplinary Dimension: Tradition and Innovation : Collective Monograph / [ed. by T. Kovalevska]. Odesa; Vinnytsia, 2020. 160 p. **8. Zhurkova O.** Influence of Stereotyping Thinking on Connotative Meaning of Phraseological Units in Indo-European Tradition. *Journal of Danubian Studies and Research*. Vol. 9, Issue No 1/2019. Galati, Romania, 2019. Pp. 325–332. **9. Zhurkova O.** Universal Nature of Symbols as the Background of European Identity (on the Material of English and Ukrainian Phraseological Units). *Journal of Danubian Studies and Research*. Vol.10, Issue No.1/2020. Galati, Romania, 2020. Pp. 95–103.